

Nr 171.

Ankom till riksdagens kansli den 11 juni 1943 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående om- och tillbyggnad av garnisonssjukhuset i Boden.

(1:a avd.)

I propositionen nr 64 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 5 februari 1943, föreslagit riksdagen att

dels besluta, att garnisonssjukhuset i Boden skall utbyggas i enlighet med de av departementschefen i berörda statsrådsprotokoll angivna riktlinjerna inom ramen för en kostnad, såvitt angår statsverket, av 1,585,000 kronor,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med Norrbottens läns landsting träffa erforderligt avtal rörande de ekonomiska och rättsliga frågorna mellan landstinget och staten i samband med om- och tillbyggnaden av ifrågakvarande garnisonssjukhus,

dels ock medgiva, att nämnda kostnad må bestridas från det under försvarsväsendets fastighetsfond, arméförvaltningens delfond, för budgetåret 1943/44 anvisade investeringsanslaget å 24,000,000 kronor till Vissa byggnadsarbeten m. m.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 29 oktober 1941 hemställde arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om utredning av frågan rörande det ändamålsenligaste sättet för tillgodoseende av behovet av dels en om- och tillbyggnad av garnisonssjukhuset i Boden, dels ock ett uppförande av ett krigssjukhus i Bodens fästning.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande har departementschefen anmodat ledamoten av riksdagens andra kammare J. E. G. Fast att såsom sakkunnig leda utredningen av den i sjukvårdsstyrelsens skrivelse berörda frågan. Den sakkunnige har den 20 juli 1942 överlämnat förslag i ämnet.

Med avseende å krigssjukhusfrågan har den sakkunnige framhållit, att vad anginge behovet i och för sig av ett krigssjukhus i Bodens fästning syntes det icke falla inom ramen för det meddelade uppdraget att göra något uttalande härom, utan torde det ankomma på vederbörande militärmyndigheter att i detta ärende framlägga förslag. Beträffande frågan om en om- och tillbyggnad av det bestående garnisonssjukhuset med avseende å förbättring av arbetsavdelningarna och beaktande av centrallasarettstanken har den sak-

kunnige ansett detta spörsmål följaktligen böra bedömas helt fristående från planerna på anordnande av ett krigssjukhus i Bodens fästning.

I fråga om en utvidgning av det nuvarande garnisonssjukhuset i Boden har den sakkunnige framhållit, att han kommit till den uppfattningen, att det nuvarande sjukhuset representerar ett så högt värde såväl för statsverket som för landstinget, att det icke kan anses försvarbart, om detsamma icke utnyttjas såsom stomme i ett blivande fullständigt centrallasarett för såväl militära som civila patienter. Den sakkunnige har således funnit, att garnisonssjukhuset lämpligen bör utvidgas och förbättras för åstadkommande av en allmän sanering och rationalisering av sjukhusets arbetsavdelningar och för tillgodoseende av behovet av ett fullständigt centrallasarett för Norrbottens län.

Inom det utvidgade sjukhuset har den sakkunnige föreslagit ett sammanlagt platsantal av 467, av vilka 110 betecknas som militära och 357 som civila. De nytillkomna platserna uppgå till 66 militära och 145 civila. Av avdelningarna äro öron-, barn-, isolerings-, enskilda samt B-avdelningarna nyinrättade.

Utöver dessa avdelningar förordas vid sjukhuset skola tillkomma vissa särskilda institutioner, nämligen mödra- och barnavårdscentral, tandpolikliniker, centrallaboratorium samt sero-bakteriologiskt laboratorium. Inrättandet av mödra- och barnavårdscentralen samt centrallaboratoriet motiveras i huvudsak med hänvisning till att garnisonssjukhuset är avsett att tjäna såsom centrallasarett för Norrbottens län. Vad angår tandpoliklinikerna har den sakkunnige förordat att en centraltandpoliklinik, en distriktstandpoliklinik och en för militärt behov avsedd tandpoliklinik anordnas i anslutning till sjukhusets utbyggnad. Den sakkunnige har påpekat, att det ur kostnadssynpunkt naturligen ställer sig mest fördelaktigt, att anordna såväl distriktstandpoliklinik som militär tandpoliklinik samtidigt, då härigenom ledningar m. m. för den gemensamma byggnaden komma att proportionsvis bliva billigare. Vid sina kostnadsberäkningar har den sakkunnige endast tagit sikte på det fall, att båda klinikerna komma till stånd samtidigt.

Den sakkunnige har funnit ett framträdande behov föreligga av att en militärhygieniker tillkommer för Övre Norrlands trupper och Bodens fästning. Om vederbörande såsom laboratoriechef knytes till garnisonssjukhuset, torde han i denna egenskap, framhåller den sakkunnige, på grund av ganska ringa bundenhet vid sjukhustjänstgöringen kunna tagas i anspråk för utförande av hygieniska och bakteriologiska inspektionsförrättningar o. s. v. Då det visat sig möjligt att inom byggnadsprogrammets allmänna ram inpassa utrymmen för ett sero-bakteriologiskt laboratorium, har den sakkunnige förordat, att en sådan institution tillkommer vid sjukhuset.

Beträffande utformningen av det byggnadsprogram, som skulle genomföras vid ett godtagande av den sakkunniges ovan berörda principprogram kan detsamma i korthet karakteriseras sålunda, att den nödvändiga förbättringen av sjukhusets arbetsavdelningar vinnes genom en om- och tillbyggnad av den nuvarande huvudbyggnadens mittparti, att det ökade platsbehovet åstad-

kommes genom en kombination av om- och tillbyggnaden av huvudbyggnadens mittparti samt påbyggnaden av huvudbyggnaden i dess helhet, samt att endast en helt ny byggnad bör komma till utförande.

Totalkostnaden för realiserande av det av den sakkunnige förordade byggnadsprogrammet beräknas enligt en i betänkandet intagen specifikation till 3,882,000 kronor, fränsett kostnaderna för personalbostäder, inventarier och linoleummattor.

Beträffande fördelningen på kronan och landstinget av kostnaderna för genomförandet av byggnadsprogrammet har den sakkunnige föreslagit, att kostnaderna böra till en början fördelas sålunda, att kronan och landstinget var för sig helt gälda de kostnader, vilka belöpa på sådana byggnadsutrymmen, som avse ett rent militärt, respektive ett rent civilt ändamål. Med tillämpning av denna princip skulle kostnaderna för uppförandet av tandpoliklinik för militärt ändamål och undervisningslokaler i sin helhet gäldas av statsmedel. Landstinget å sin sida skulle helt bestrida kostnaderna för uppförandet av distriktstandpoliklinik, barnavdelning, barnavårdscentral, vårdplatser å röntgenavdelningen samt barnbördsavdelning. Beträffande övriga i kostnadsberäkningen ingående poster med undantag för vissa särskilda kostnader, som upptagas till behandling i det följande, har den sakkunnige ansett, att landstinget i fråga om dessa kostnader borde stå för en större del, enär landstinget regelmässigt kommer att draga den största nyttan av garnisonssjukhuset efter utbyggnaden.

Den sakkunnige har för sin del stannat för att förordna en fördelning av nu ifrågavarande byggnadskostnader mellan parterna med 40 procent på statsverket och 60 procent på landstinget. Beträffande däremot kostnader, som belöpa å egentliga polikliniklokaler och vissa andra utrymmen, såsom röntgenundersökningslokaler, vilka erfarenhetsmässigt utnyttjas mera för militärt än för civilt behov, har den sakkunnige föreslagit, att dessa kostnader fördelas med 60 procent på statsverket och 40 procent på landstinget.

Med tillämpning av dessa fördelningsgrunder skulle de sammanlagda beräknade kostnaderna för garnisonssjukhusets om- och tillbyggnad, 3,882,000 kronor, komma att fördelas med 1,522,600 kronor på statsverket och 2,359,400 kronor på Norrbottens läns landsting.

I fråga om finansieringen av garnisonssjukhusets om- och tillbyggnad bör enligt den sakkunniges mening statsverkets andel i de beräknade byggnadskostnaderna, 1,522,600 kronor, anvisas att utgå såsom kapitalinvestering i försvarsväsendets fastighetsfond, arméförvaltningens delfond, å vilken fond garnisonssjukhuset är invärderat. Beloppet bör fördelas med förslagsvis 700,000 kronor för budgetåret 1943/44 och återstående 822,600 kronor å budgetåret 1944/45. Landstingets andel, med bortseende från påräkneliga statsbidrag av medel under riksstatens femte huvudtitel, syntes böra bestridas av läne-medel. Därest de sammanlagda kostnaderna för om- och tillbyggnaden av garnisonssjukhuset i Boden skulle komma att överstiga eller understiga det belopp, som nyss beräknats i totalkostnad, bör intressenternas andel av byggnadskostnaderna därefter jämkas med hänsyn såväl till deras beräknade

delaktighet i byggnadskostnaderna som ock till eventuella förändringar i byggnadsprogrammet.

Av Norrbottens läns lagtima landstingsprotokoll för år 1942 inhämtas beträffande landstingets beslut i fråga om dess medverkan till den ifrågasatta om- och tillbyggnaden av garnisonssjukhuset i Boden, bland annat, följande.

Sammansatta utskottet föreslog, att landstinget måtte, med godkännande av det av den sakkunnige framlagda förslaget rörande om- och tillbyggnad av garnisonssjukhuset i Boden, besluta bidraga till härav föranledda kostnader för byggnads- och anläggningsarbeten med ett sammanlagt belopp, bortsett från de påräkneliga statsbidragen, av 2,359,400 kronor, att landstinget måtte för här nämnda ändamål anslå ett belopp av 2,359,400 kronor — med avdrag för beräknade statsbidrag, 155,000 kronor, samt för ersättning från statsverket för vissa av landstinget havda kostnader för ritningar och dylikt, cirka 4,400 kronor — alltså 2,200,000 kronor, samt att landstinget måtte besluta att efter allmän grund uttaxera sistnämnda belopp under fem år, nämligen 1942 (för 1943) — 1946 (för 1947) med $\frac{1}{5}$ för varje år.

Denna sammansatta utskottets hemställan bifölls av landstinget.

Landstingets beslut har vunnit laga kraft.

Departementschefen har efter lämnad redogörelse för de över den sakkunniges betänkande avgivna utlåtanden för egen del i ärendet anfört följande.

Vid de förberedande undersökningar, som i detta ärende verkstälts, ha mottagnings- och övriga arbetsavdelningar vid garnisonssjukhuset i Boden befunnits vara uppenbart otillräckliga för det militära sjukvårdsbehovet. En avsevärd utvidgning av dessa avdelningar har därför prövats nödvändig. Från den civila sjukvårdens målsmän ha samtidigt framställts önskemål om en utvidgning av detta för civil och militär sjukvård avsedda statliga sjukhus med hänsyn till det växande civila vårdbehovet. Ett avhjälpande av de ur den militära sjukvårdens synpunkt föreliggande bristerna har av ekonomiska skäl befunnits böra ske i samband med ett tillgodoseende av den ur civila sjukvårdssynpunkter önskvärda utvidgningen av sjukhuset. Från dessa utgångspunkter har den vid årsskiftet 1941/42 igångsatta sakkunnigutredningen bedömt den föreliggande frågan. Denna utredning har jämväl haft att undersöka det av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse framförda förslaget om upprättande i anslutning till sjukhusutvidgningen av ett fullträffsäkert krigssjukhus för Bodens fästning.

Utredningens resultat innebär i sammanfattning *dels* en allmän förbättring och utvidgning av garnisonssjukhusets polikliniker och övriga arbetsavdelningar, *dels* ock en utbyggnad av sjukhuset till ett centrallasarett för Norrbottens län. Den förut berörda krigssjukhusfrågan anses i utredningens betänkande böra lösas utan samband med och i annan ordning än utbyggnaden av garnisonssjukhuset. Efter utbyggnaden, som skulle draga en kostnad av 3,882,000 kronor, skulle garnisonssjukhuset komma att omfatta 467 vårdplatser mot för närvarande 256. Utökningen av antalet platser skulle således komma att uppgå till 211, av vilka i betänkandet 66 betecknas såsom militära och 145 såsom civila. I ombyggnadsplanen ingå bland annat öronavdelning, barnsjukhus och tandpolikliniker. Rörande omfattningen och den närmare innebörden i sjukhustekniskt och finansiellt hänseende av förslaget torde jag få hänvisa till redogörelsen i det föregående samt till handlingarna i ärendet. Beträffande de allmänna förutsättningarna för den sålunda förordade utbyggnaden råder i stort sett enighet bland de hörda myndigheterna.

Givetvis måste åtskilliga riskmoment anses förknippade med förläggandet av en för såväl militärt som civilt bruk avsedd sjukvårdsinrättning av här

ifrågavarande storleksordning till en fästningsort som Boden. I betraktande av de ekonomiska värden detta sjukhus i sitt nuvarande skick på sätt utredningen framhållit måste anses representera, har jag dock i princip ansett mig kunna godtaga förslaget att utbygga sjukhuset i fråga. Frågan om sättet för tillgodoseende av behovet av lokaler för krigssjukhusändamål torde få bedömas för sig.

1940 års militära byggnadsutredning har såsom framgår av den lämnade redogörelsen ifrågasatt ett uppskov med Bodensjukhusets om- och tillbyggnad till tid efter genomförandet av den av 1942 års riksdags beslutade femårsplanen för försvarsväsendets utbyggande. Ett sådant uppskov med förslagets genomförande synes med hänsyn till det militära sjukvårdsbehovet inom Bodens garnison icke tillrädligt. Kostnaderna torde kunna inrymmas inom den finansiella ramen för femårsplanen, vad byggnadskostnaderna beträffar inom det belopp av 50 miljoner kronor, som beräknats för genomförandet av vissa byggnadsarbeten för armén, vilka visserligen icke direkt föranletts av försvarsbeslutet men likväl förutsatts kunna komma att under perioden visa sig erforderliga. På grund härav finner jag mig i princip böra förorda, att medel nu beräknas för byggnadsarbetenas utförande. Frågan om vid vilken tidpunkt byggnadsarbetena må igångsättas och i vilken takt byggnadsprogrammet skall genomföras måste emellertid bliva beroende på närmare övervägande med hänsyn till rådande svårigheter i avseende å tillgång på arbetskraft och materiel.

Beträffande det av den sakkunnige förordade principprogrammet för garnisonssjukhusets utvidgning ha vissa önskemål framställt av remissmyndigheterna. Medicinalstyrelsen har ifrågasatt en utökning av det planerade barnsjukhuset och hänsynstagande till en eventuellt blivande självständig obstetrisk-gynekologisk avdelning vid sjukhuset. Styrelsen har vidare givit sin anslutning till den sakkunniges tankegång att till garnisonssjukhuset bör förläggas icke endast centraltandpoliklinik utan jämväl distriktstandpoliklinik och militär tandpoliklinik. Militära byggnadsutredningen däremot har ausett de båda sistnämnda poliklinikerna icke för närvarande böra komma till stånd, och arméförvaltningens civila departement samt fortifikations- och sjukvårdsstyrelser ha i avvaktan på resultatet av pågående utredning rörande försvarets tandvårdsorganisation icke funnit sig beredda att nu taga ställning till förslagen om anordnande vid sjukhuset av tandvård för militära och civila patienter. Norrbottens läns landsting åter har uttalat sig för distriktstandpoliklinikens liksom även centraltandpoliklinikens förläggande till garnisonssjukhuset. — Byggnadsutredningen har vidare på anförda skäl ifrågasatt viss nedskärning av platsantalet på vissa avdelningar inom det utbyggda garnisonssjukhuset.

För egen del är jag på grundval av den nu föreliggande utredningen icke beredd att taga ställning till frågan om anslutandet av distriktstandpoliklinik och militär tandpoliklinik till garnisonssjukhuset. Dessa spörsmål torde böra upptagas till övervägande vid nyssnämnda utredning rörande den militära tandvården. Skulle det visa sig lämpligt att sådana tandpolikliniker anordnas på sätt den sakkunnige förordat, läser detta kunna ske under byggnadsarbetenas gång. I kostnadsberäkningen torde böra preliminärt beräknas utgifter för anordnande, efter framdeles skeende prövning, av militär tandpoliklinik vid Bodensjukhuset, varförutom det torde få förutsättas, att landstinget låter med utförandet av den planerade distriktstandpolikliniken anstå, tills frågan om den militära tandpoliklinikens anordnande bringas till sin lösning. I likhet med de militära förvaltningsmyndigheterna och på av dessa anförda skäl har jag intet att erinra mot att lokalutrymmen nu beräknas för centraltandpolikliniken. I detta sammanhang bör anmärkas, att på riksstatens fjärde huvud

titel icke bör falla någon del av driftkostnaderna för sistnämnda poliklinik eller för distriktstandpolikliniken, därest sådan kommer till stånd, liksom ej heller för övriga enbart för det civila vårdbehovets tillgodoseende avsedda avdelningar.

Vad angår frågorna om en utvidgning av platsantalet å det planerade barnsjukhuset samt om reserverande av utrymme för en blivande självständig obstetrisk-gynekologisk avdelning vid garnisonssjukhuset i Boden, så torde dessa spörsmål innefatta ämnen, varuti det tillkommer Norrbottens läns lands- ting att i första hand träffa avgörande. Jag saknar fördenskull anledning ingå på dessa frågor.

De av byggnadsutredningen framförda synpunkterna i fråga om beräkningen av platsbehovet å vissa avdelningar inom det blivande sjukhuset föranleda från min sida den erinran att vid de tidigare i detta ärende utförda undersökningarna frågan bedömts huvudsakligen ur militära synpunkter, var- emot den nu föreliggande utredningen beaktat jämväl det civila vårdbehovet. Enligt vad jag inhämtat har den sakkunnige beräknat platsantalet å det ut- byggda sjukhuset under hänsynstagande till de vårdmöjligheter, som stå till buds vid de olika truppförbandssjukhusen i Boden. De av den sakkunnige utförda beräkningarna rörande platsbehovet torde kunna i huvudsak godtagas. Då för den av den sakkunnige förordade B-avdelningen å 34 vårdplatser — av- sedd för patienter, vilka för sin vård icke kräva omedelbar tillgång till en högvärdig lasaretsavdelnings mera dyrbara utrustning — tages i anspråk en äldre byggnad, som svårligen kan utnyttjas för annat ändamål och som för en mindre kostnad kan iordningställas som B-avdelning, vill jag icke resa erinran mot den sakkunniges förslag i denna del.

På grund av vad nu anförts kan jag i allt väsentligt ansluta mig till det av den sakkunnige förordade principprogrammet för utvidgningen av garni- sonssjukhuset i Boden. På den av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse väckta frågan om inrymmande av ett garnisonsapotek inom sjukhuset anser jag mig icke böra nu ingå.

1940 års militära byggnadsutredning har framställt vissa erinringar mot den av den sakkunnige förordade byggnadstekniska lösningen av det uppställda principprogrammet. Jag förutsätter, att dessa erinringar i görligaste mån vinna beaktande vid utformandet av definitiva arbetsritningar.

Kostnaderna för byggnadsprogrammets genomförande ha som förut nämnts av den sakkunnige beräknats till 3,882,000 kronor. Enligt inhämtad uppgift ha dessa kostnader uppskattats på grundval av prisnivån den 1 juli 1942. Till sagda belopp böra enligt arméförvaltningens utlåtande läggas följande belopp, näm- ligen dels 32,000 kronor för vissa erforderliga iståndsättningsarbeten inom de äldre sjukhuslokalerna, dels ock 152,500 kronor för anskaffning av kork- mattor, vilket sistnämnda belopp anges kunna reduceras till 143,200 kronor, därest militär- och distriktstandpoliklinikerna icke nu skulle komma till stånd. — Militära byggnadsutredningen har såsom förut nämnts ansett den av den sakkunnige framlagda kostnadsberäkningen kunna reduceras till 3,688,000 kronor, därest nyssnämnda tandpolikliniker icke utföras, samt under förutsättning av viss reduktion av de beräknade kostnaderna för omändring av sjukhusets köksbyggnad.

Jag har förut framhållit, att jag icke nu är beredd taga ställning till frågan om de nyssnämnda tandpoliklinikernas förläggande till det utbyggda garni- sonssjukhuset, varvid jag emellertid förutskickat, att medel för klinikernas anordnande böra stå till förfogande för att eventuellt efter ytterligare utred- ning rörande hithörande organisationsfrågor kunna disponeras. I anslutning härtill och med beaktande av de av arméförvaltningen förordade tilläggen till kostnadsberäkningen, tillhopa (32,000 + 152,500 =) 184,500 kronor, samt den av byggnadsutredningen förordade reduktionen av de beräknade utgifterna

för omändring av köksbyggnad, 46,000 kronor, beräknar jag totalkostnaderna för om- och tillbyggnaden av garnisonssjukhuset i Boden till sammanlagt (3,882,000 + 184,500 — 46,000 =) 4,020,500 kronor. Med vissa mindre förenklingar av byggnadsprogrammet torde totalkostnaden kunna hållas inom ramen av en medelsanvisning av 4,000,000 kronor.

Den av den sakkunnige förordade fördelningen av byggnadskostnaderna mellan statsverket och landstinget har biträtts såväl av landstinget som av de hörda myndigheterna. Även jag finner mig kunna godtaga grunderna för denna fördelning. — Enligt den ursprungliga kostnadsberäkningen skulle byggnadskostnaderna komma att uppgå till sammanlagt 3,882,000 kronor, varav 1,522,600 kronor skulle gäldas av staten och 2,359,400 kronor — bortsett från påräkneliga statsbidrag — erläggas av landstinget. Med tillämpning av enahanda grunder för kostnadsfördelningen skulle det av mig beräknade beloppet för sjukhusombyggnaden, 4,000,000 kronor, böra fördelas med i runt tal 1,585,000 kronor på statsverket och 2,415,000 kronor på landstinget. Det av landstinget framställda anspråket på ersättning med 4,400 kronor för vissa av landstinget havda kostnader för ritningar och dylikt torde icke böra i denna ordning upptagas till bedömande.

I detta sammanhang får jag erinra, att på sätt framgår av vad i det föregående anförts i kostnadsberäkningarna icke ingå utgifter för anordnande vid garnisonssjukhuset av särskild tvättinrättning samt personalbostäder. Beträffande tvättinrättningen föreligger såsom arméförvaltningen påpekat förslag om anordnande av en central dylik inrättning, avsedd att betjäna jämväl garnisonssjukhuset. Vidkommande personalbostäderna pågår såsom jämväl arméförvaltningen framhållit särskild utredning.

Vad den sakkunnige och myndigheterna anført rörande personalorganisationen vid det utbyggda garnisonssjukhuset föranleder för närvarande icke annat uttalande från min sida än att jag förutsätter, att dessa frågor torde efter framställning i ämnet av arméförvaltningen komma under bedömande framdeles i samband med den successiva utbyggnaden av garnisonssjukhuset. Myndigheternas uttalanden i ämnet torde få tjäna till ledning vid uppgörande av förslag i detta avseende.

De av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse beräknade kostnaderna för anskaffning av inventarier och övrig utrustning — 948,000 kronor, av vilket belopp 372,000 kronor beräknas belöpa på statsverket — synas höga. Jag förutsätter, att — innan sjukvårdsstyrelsen slutligt äskar medel för bestridande av de på statsverket belöpande kostnaderna av denna art — genom sjukvårdsstyrelsens försorg en förnyad undersökning verkställs rörande möjligheterna att nedbringa dessa kostnader.

I samband med att medel ställas till förfogande för ombyggnadsarbetenas genomförande bör på sätt den sakkunnige anført avtal träffas mellan statsverket och Norrbottens läns landsting om reglerandet av de spörsmål av ekonomisk och rättslig natur, som stå i samband med sjukhusombyggnaden. Detta avtal synes böra utformas i anslutning till de riktlinjer, som angivits av den sakkunnige.

Såsom av det föregående framgår överväges för närvarande frågan om de grunder, efter vilka Norrbottens läns landstings och andra ifrågakommande landstings ersättningsskyldighet för vård av civila sjuka å garnisonssjukhusen bör beräknas. I denna fråga torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter slutförda överläggningar med respektive landsting träffa avgörande. Då statsverket vid bifall till mitt nu föreliggande förslag möjliggör för Norrbottens läns landsting att på gynnsamma villkor få till stånd ett centrallasarett för nämnda län, synes det mig rimligt att i detta sammanhang nämnda ersättningsskyldighet för denna sjukvårdsanstalts del slutligt regleras. Det förutnämnda

normalkontraktet för de s. k. samarbetssjukhusen innefattar enligt min mening ur kronans synpunkt skäliga ersättningsnormer. I anslutning till den uppfattning, som kommit till uttryck i de militära förvaltningsmyndigheternas remissutlåtande, utgår jag därför från att i det avtal, som enligt det föregående bör träffas med landstinget, bör såsom villkor för kronans medverkan till en till- och ombyggnad av garnisonssjukhuset uppställas fordran på att landstinget, om så påfordras, dels medgiver omedelbar uppsägning av gällande samarbetsavtal mellan kronan och landstinget, dels ock förbinder sig att sluta nytt sådant avtal i huvudsaklig överensstämmelse med förutnämnt förslag till normalkontrakt för de s. k. samarbetssjukhusen. Det torde emellertid böra ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra, huruvida överenskommelse med landstinget skall ingås i enlighet med berörda normalkontrakt eller om möjligen, för vinnande av enhetlighet med bestämmelserna för övriga garnisonssjukhus, annan för kronan godtagbar överenskommelse bör träffas.

I enlighet med vad i det föregående anförts torde riksdagens medgivande böra inhämtas till en utbyggnad av garnisonssjukhuset i Boden i enlighet med de av mig förordade riktlinjerna. Den på staten belöpande kapitalinvesteringen i förevarande sjukhus, 1,585,000 kronor, torde böra bestridas från det anslag å 24,000,000 kronor för armén till Vissa byggnadsarbeten m. m., om vars uppförande å riksstaten förslag framstälts i årets statsverksproposition (kapitalbudgeten, bilaga 2, punkten 1). Härtill bör riksdagens medgivande inhämtas (jfr nämnda bilaga, sid. 13). Beräkningen av nämnda anslag påverkas icke av detta investeringsförslag.

Utskottet.

Utskottet finner i ärendet utrett, att ett förbättrande av sjukvårdsförhållandena vid det för såväl militärt som civilt bruk avsedda garnisonssjukhuset i Boden är av behovet påkallat och tillstyrker följaktligen, att i sådant syfte en utbyggnad av sjukhuset kommer till stånd ävensom att medel nu anvisas för ändamålet. Liksom departementschefen anser utskottet, att frågan om vid vilken tidpunkt byggnadsarbetena skola igångsättas och i vilken takt byggnadsprogrammet skall genomföras bör bliva beroende på närmare övervägande med hänsyn till rådande svårigheter i avseende å tillgång på arbetskraft och materiel. Vidkommande det framlagda principprogrammet för sjukhusutvidgningen ansluter sig utskottet till vad departementschefen härutinnan anført och finner sig alltså kunna i allt väsentligt godtaga detsamma.

Vad härefter beträffar den allmänna utformningen av byggnadsprogrammet synes utskottet icke något vara att invända mot de av departementschefen härvidlag förordade riktlinjerna. Totalkostnaderna för garnisonssjukhusets om- och tillbyggnad hava av departementschefen beräknats till 4,000,000 kronor. Enligt grunderna för fördelningen av byggnadskostnaderna mellan kronan och landstinget, vilka grunder utskottet lämnat utan erinran, skulle de på statsverket belöpande kostnaderna uppgå till 1,585,000 kronor. Utskottet tillstyrker, att en utbyggnad av sjukhuset må komma till stånd, såvitt angår statsverket, inom ramen för sistnämnda belopp. Kostnaden ifråga torde böra bestridas från det under försvarsväsendets fastighetsfond, arméförvaltningens delfond, för nästa budgetår äskade investeringsanslaget å 24,000,000 kronor till Vissa byggnadsarbeten m. m., vilket anslag utskottet i särskilt utlåtande denna dag tillstyrker riksdagen att anvisa.

Vad beträffar de ekonomiska och rättsliga frågorna mellan landstinget och

staten i samband med om- och tillbyggnaden av garnisonssjukhuset torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att med Norrbottens läns landsting härom träffa avtal.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) besluta, att garnisonssjukhuset i Boden skall utbyggas i enlighet med de av departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 5 februari 1943 angivna riktlinjerna inom ramen för en kostnad, såvitt angår statsverket, av 1,585,000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att med Norrbottens läns landsting träffa erforderligt avtal rörande de ekonomiska och rättsliga frågorna mellan landstinget och staten i samband med om- och tillbyggnaden av ifrågavarande garnisonssjukhus;

c) medgiva, att nämnda kostnad må bestridas från det under försvarsväsendets fastighetsfond, arméförvaltningens delfond, för budgetåret 1943/44 av utskottet tillstyrkta investeringsanslaget å 24,000,000 kronor till Vissa byggnadsarbeten m. m.

Stockholm den 11 juni 1943.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 170.
